

Szántai Lajos előadása

A következőkben a Pálos rend és Hunyadi Mátyás kapcsolatát fogjuk megvizsgálni.

Szántai Lajos előadása

A következőkben a Pálos rend és Hunyadi Mátyás kapcsolatát fogjuk megvizsgálni. Arra is választ keresünk, hogy a rend és Mátyás életében mit jelent a holló. Elöljáróban tudni kell, hogy Mátyás pálosokkal való kapcsolata sokkal szorosabb, bensőségebb és szilárdabb, mint ahogy azt az oknyomozó történelemtudomány vagy akár csak a vallástörténet érzékelteti.

Mátyás, mielőtt nagy dolgokat cselekedett, egyetlenegy égi közbenjáró segítségével könyörgött, és ez azért különös, mert a magyar szentek között vannak olyan szentek, mint Szent István vagy Szent László király. Hunyadi Mátyás nyilvánvaló módon az ő égi mennyei pártfogásukat is igénybe vette, de meglepő módon, amikor valami nagyon sorsdöntő lépésre szánta el magát, mindig egy titokzatos Szent Pál közbenjárását kereste. Ez vallástörténeti és történelmi tény. Ez olyan súllyal jelentkezik Mátyás életében, hogy azon lehet csodálkozni, hogy erre a kétségtelen tényre miért nem figyelünk oda. Miért keresi Hunyadi Mátyás király a Szent Pállal való kapcsolatot? Miért keresi mindig élete során azt a pontot, ahol a Szent Pál által képviselt energiákat tudja itt a földön megvalósítani és kibontakoztatni? Ha megnézzük Mátyás első uralkodói oklevelét, akkor egy nagyon érzékletes dátummal fogunk találkozni, hiszen ezt az oklevelet 1458. január 24-én állította ki.

Mitől lényeges ez a január 24-e? És mitől lényeges, hogy éppen ez Mátyás király első uralkodói oklevele? Érzékelhetjük, hogy a legelső uralkodói tett, amikor magát először nevezi választott királynak, egyáltalán nem mindegy, hogy az esztendő körében éppen melyik napra esik. Január 24. Szent Pál ünnepének előnapja, s ebből érezhetjük, hogy a "szent pálság" egy nagyon erős vonulatot fog majd Mátyás életében jelenteni. Azon is el lehet tûnődnünk, hogy milyen köze van "jóraforduló", apostol szent Pálnak, thébai remete szent Pálhoz, egyáltalán kapcsolódnak-e ők egy vallási szertartásrendben? Úgy tûnik, tudnunk kell, hogy kapcsolódnak, és a két Pál háttérében, mintha ebben a mezőnyben egy harmadik Pál is felbukkanna, egy olyan szent Pál, aki összeköttetést teremt az apostol és a thébai remete között.

Hogy Mátyásnak a pálos renddel milyen a kapcsolata, azt Gyöngyösi Gergely, - aki maga is a pálos rend irányítója és kormányzója volt Hunyadi Mátyás halála után, - nagyon szépen és tanulságosan megírja. Ez azt jelenti, hogy Mátyás király ideje alatt a pálosok legfőbb vezetője mintha Mátyás király lett volna, ugyanakkor pedig mintha az ország legfőbb vezetője Mátyás király mellett mindig az adott pálos generális lett volna. Egyszerűen elválaszthatatlanok egymástól.

Egy nagy lakoma alkalmával, egyszer Mátyás király megragadta az alkalmat, hogy egy kicsit enyhítsen a szorongatott és nehéz pillanatokon. Ezek a nagy lakomák általában szabályos kis ünnepélyes alkalmakkal is felértek. Ez azt jelenti, hogy az ilyen ünnepélyesnek mondható lakomák közepette a magyar király találkozott saját alattvalóival, a főurakkal, a főpapokkal és ilyenkor az étel elfogyasztása közben nem hallgattak, mert sajnós Mátyás király máskor időt szakítani a mély bölcsesetre és beszélgetésre nem nagyon tudott és ilyenkor tényleg nagyívű beszélgetések folytak.

Mátyás király az egyik ilyen alkalommal, miközben a főurak hol az egyik hol a másik szerzetesrendet ajánlották az elsőség helyére, Mátyás király egy darabig hallgatta az ajánlásokat, majd a következőket mondta: "én mindannyiőtök figyelmébe a pálos rendet ajánlom". És a főurakat ez különösebben nem lepte meg, de ilyenkor általában egy próbának szokták az állítást alávetni. Mátyás király hívatott 3 futárt és megbízta őket, hogy az összes templomot, amely Budán található, járják végig, és figyeljék meg, hogy a mi zajlik ezeken a helyeken.

Szétszaladtak a futárok és végigjárják a templomokat, majd néhány óra múlva visszajöttek, és a következőket mondták: minden templomban csend van, mindegyik be van zárva, legyen az ferences, johannita, domonkos, ebben a dologban mind azonosnak tekinthető, mert zárva vannak és a templomokban nem történik semmi. Az utolsónak érkező futár a következőt jelentette: Remete Szent Pál, vagyis a pálos rend templomaiban istentisztelet folyik, áhítat és imádkozás. Erre azt mondta Mátyás király az uraknak: "látjátok, míg más szerzetesrendek az alvással, a pihenéssel törődnek, addig a pálosok szakadatlanul dicsérik az Urat és könyörögnek hozzá Magyarország megmaradásának érdekében". Ez egy jó példázat, és lehet belőle érzékelni, hogy számos esetben Mátyás király, ha mással nem, akkor példázattal erősítette meg azt az állítását, hogy Magyarországon a legerőteljesebb és leghatalmasabb szerzetesrend a pálos rend.

Egy másik alkalommal, amikor megint ünnepélyes lakoma folyt, Mátyás király Nagy Lajos királyunk egyik régi mondását idézte az ebéd közepette. Ez egy nagyon híres mondás volt a középkorban, amit Nagy Lajos király az általa alapított pálos monostorban, Márianosztrán jelentett ki.

Tudni kell, hogy Márianosztra volt számára a legkedvesebb kolostor. Ebben a kolostorban egyébként Mátyás király idejében volt egy olyan földalatti hatalmas terem, ahol a pálos testvérek romlatlan testtel aludták örök álmukat. Tehát nem akármilyen kolostorról van szó. Itt mondta Nagy Lajos király és ezt ismételte el Mátyás király egy bizonyos alkalommal: "ahogy az erdei vadak prémje sokkal szebb, mint a háziállatoké, úgy azok az emberek is tisztábbak,

becsületesebbek és ragyogóbbak, akik a világtól elvonultan különélnek." És itt megint a pálos rendre gondoltak.

Még egy példa: Mátyás király igen nagy előszeretettel szokta felkeresni a budaszentlőrinci pálos kolostort. Ez valamikor Buda vára felett volt egy olyan hegyen, amelynek beazonosítása mára úgy tűnik teljesen lehetetlenné vált, csakúgy, mint Buda váráé. 1526-ban a mohácsi csatavesztés után, amikor a törökök benyomultak az ország belsejébe, először nem Buda vára alá vonultak fel, és ebből már lehet érzékelni, hogy eszük ágában sem volt Budával bajlódni. Buda egy erősített város volt, a külvárost egy kicsit megrongálták, felperzselték, de a királyi várat érintetlenül hagyták. Mi az, amit mégis elpusztítottak az első hullámban: a budaszentlőrinci pálos kolostort.